

**UCHWAŁA NR XLIV/287/10
RADY MIEJSKIEJ W AUGUSTOWIE**

z dnia 15 października 2010 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2010 - 2011**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym /Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591; z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218; z 2008r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010r. Nr 28, poz. 142 i poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675/, w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. Nr 180 poz. 1493, Dz. U. z 2009r. Nr 206, poz. 1589; Dz. U. z 2010r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842/ Rada Miejska w Augustowie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2010 - 2011, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Augustowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Augustowie

Andrzej Kurczyński

Załącznik do Uchwały Nr XLIV/287/10

Rady Miejskiej w Augustowie

z dnia 15 października 2010 r.

**Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
Miasta Augustowa na lata 2010 - 2011**

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2002r. Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.).
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006r.
5. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Augustowa na lata 2006 - 2016, przyjęta Uchwałą Nr XXXII/312/06 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 30 marca 2006 r.
6. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2010, przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/248/09 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 30 grudnia 2009 r.

Rozdział I.

Wstęp

Literatura socjologiczna wprowadza wiele definicji rodziny. Wszystkie one faktycznie sprowadzają się do określenia rodziny jako małej grupy społecznej, grupy niezastąpionej, stanowiącej załóżek szerszej społeczności. Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie - zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia

i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Rodzaje przemocy:

- Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

- Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.

- Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

- Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Na terenie Miasta Augustowa przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne - ogólnopolskie i lokalne - spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony - większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej - wiąże się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty. I tak, dane z Komendy Powiatowej Policji w Augustowie przedstawiają się następująco:

Tabela nr 1. Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych wskazanych przez Komendę Powiatową Policji w Augustowie

RODZAJ PROBLEMU	ROK 2009
Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie: <i>w tym interwencje, w których sprawcami były osoby pod wpływem alkoholu</i>	245 162
Liczba postępowań wszczętych z powodu znęcania się fizycznego lub psychicznego nad rodziną	35
Liczba założonych "Niebieskich kart"	245

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie w roku 2009 w toku prowadzonych postępowań powzięła informacje o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie. Do Komisji wpłynęły 64 wnioski (w tym 5 wniosków z Prokuratury Rejonowej) dotyczące stosowania przemocy w rodzinie. W toku prowadzonych postępowań Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie przeprowadziła 109 rozmów ze sprawcami przemocy, 200 rozmów z ofiarami przemocy. W większości przypadków dane te dotyczą postępowań prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Augustowie.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie w 2009 roku przeprowadzili 17 interwencji socjalnych w przypadkach przemocy w rodzinie. Należy zaznaczyć, że w większości przypadków dane te obejmują postępowania prowadzone także przez Komendę Powiatową Policji w Augustowie.

Zjawisko przemocy na terenie Miasta Augustowa, wymaga opracowania dokładnej diagnozy tego problemu. Konieczne jest zbudowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział II.

Wstępne założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy.
- b) Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy.
- c) Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
- d) Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
- e) Zrozumienie reakcji ofiary.
- f) Podstawowym zadaniem jest zmniejszenie i zatrzymanie zjawiska przemocy.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
 - opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zasoby instytucjonalne - instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;
- b) zasoby ludzkie - specjaliści z różnych dziedzin;
- c) Zespół Interdyscyplinarny o znaczeniu strategicznym i zadaniowym;
- d) niniejszy Program.

4. Cele tworzenia i rozwijania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- b) Podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy;
- c) Rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- d) Integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie;
- e) Rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy;
- f) Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

Rozdział III.

Zasoby miasta Augustowa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Zasoby instytucjonalne:

- a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie;
- b) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Augustowa;
- c) Komenda Powiatowa Policji w Augustowie;
- d) Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie miasta Augustowa;
- e) Placówki ochrony zdrowia - funkcjonujące na terenie Miasta Augustowa;
- f) Organizacje pozarządowe:
 - Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Społecznej w Augustowie;
 - Społeczna Organizacja Przyjaciół Dzieci "Przystań" w Augustowie;

- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD w Augustowie;
 - Dom Opieki nad Dzieckiem Fundacji "Cordis" w Augustowie;
 - Katolickie Towarzystwo Służby Dzieciom Hospicjum w Augustowie;
 - Świątlica Św. Urszuli Ledóchowskiej przy Zgromadzeniu Sióstr Urszulanek SJK w Augustowie;
- g) Kuratorzy zawodowi;
- h) Prokuratura Rejonowa w Augustowie;
- i) Straż Miejska w Augustowie;
- j) Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Augustowie;
- k) Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie i Młodzieżowy Punkt Konsultacji i Terapii w Augustowie.

2. Mocne strony:

- a) Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- b) Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin wieloprogowych;
- c) Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi.

3. Słabe strony:

- a) Niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- b) Brak specjalistycznego wsparcia i terapii dla rodzin;
- c) Brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych;
- d) Brak spójnego systemu prawnego i systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna);
- e) Brak wystarczających środków finansowych.

4. Zagrożenia:

- a) Słaba kondycja ekonomiczna rodzin;
- b) Negatywne wzorce zachowań społecznych;
- c) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- d) Problemy alkoholowe członków rodzin.

Rozdział IV. Kierunki działań

1. Tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

4. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
5. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
 - a) działania edukacyjne;
 - b) działania profilaktyczne;
 - c) działania informacyjne.
6. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań Zespołu Interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawnych.

Rozdział V.

Cele programu

CEL GŁÓWNY:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie;
2. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy;
3. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy;
4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez podniesienie poziomu wiedzy, rozwijanie empatii, odpowiedzialności i kompetencji społecznych wobec problemu przemocy.

Rozdział VI.

Zadania programu

1. Tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- 1) Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie:
 - a) umieszczenie informacji w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Augustowie, Urzędzie Miejskim w Augustowie dotyczących lokalnego systemu wsparcia osób dotkniętych przemocą,
 - b) rozpowszechnianie broszur, ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
 - c) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) Nawiązanie współpracy pomiędzy pracownikami służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym między innymi: wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej, oświaty, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego

Zespół będzie składał się z przedstawicieli Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie, Komendy Powiatowej Policji w Augustowie, Powiatowej Poradni Psychologicznej -

Pedagogicznej w Augustowie, I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Augustowie, placówek oświatowych działających na terenie miasta Augustowa, placówek ochrony zdrowia działających na terenie miasta Augustowa, organizacji pozarządowych (Społeczna Organizacja Przyjaciół Dzieci "Przystań" w Augustowie; Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD w Augustowie; Dom Opieki nad Dzieckiem Fundacji "Cordis" w Augustowie; Katolickie Towarzystwo Służby Dzieciom Hospicjum w Augustowie; Świątlica Św. Urszuli Ledóchowskiej przy Zgromadzeniu Sióstr Urszulanek SJK w Augustowie), NZOZ Poradni Zdrowia Psychicznego i Poradni Terapii Uzależnień i Współzależnienia wraz z Punktem Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie i Młodzieżowym Punktem Konsultacji i Terapii w Augustowie.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć Grupy Robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele podmiotów wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Prace w ramach Grup Roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół Interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

3. Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 1) Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zajwisku.
- 2) Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie.
- 3) Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.
- 4) Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach.
- 5) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
- 6) Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 7) Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy.
- 8) Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

4. Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

- 1) Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie poprzez udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (kierowanie ofiar przemocy do prawnika, psychologa i terapeuty).
- 2) Nawiązanie współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami wsparcia, z instytucjami prowadzącymi placówki wsparcia.
- 3) Określenie sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk.

4) Tworzenie warunków bezpiecznego spędzania czasu, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez programy profilaktyczne.

5) Praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy.

5. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

1) Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwięzionych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury "Niebieska Karta" i prowadzenia interwencji kryzysowej.

Rozdział VII.

Finansowanie programu

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Augustowa na lata 2010/2011 są środki finansowane z budżetu miasta. Na realizację programu w roku 2010 przeznacza się kwotę 7.000 zł., natomiast na rok 2011 kwotę 12.000 zł.